

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadónálban átvéve:
 Egész évre — 16 kor.
 Negyedévre — 4 .
 Kélyben hűsés koréva:
 Egész évre — 20 kor.
 Negyedévre — 5 .
 Védőre postán szállítva:
 Egész évre — 24 kor.
 Negyedévre — 6 .

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 kedd utáni napok kivételével.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.
 A szerkesztőség kérésre visszadáskor
 vagy megrendésre nem vállalunk.
 Hirdetések és hirdetések a
 kiadóhivatalban intézendők.
 Egyet adom ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, május 14.

Elnökválság.

— Politikai tudósítónktól. —

Budapest, május 15.

A képviselőház folyosóján ma élénken tárgyalták a tegnapi udvari bálon történeteket.

Az ellenzék jelenvolt képviselő tagjai fájdalommal tapasztalták, hogy a magyar törvényhozás tagjait Ő Felségén kívül valamenynyí főherceg kerülte.

Szenzációs feltűnést kellett, hogy *Ferencz Ferdinánd* trónörökös is csak a német nagykövettel és a magyar politikusok között csak gróf *Zichy* Jánossal társalgott.

Ő Felsége az ellenzéki képviselők állítása szerint gróf *Apponyi* Albertet, a Ház elnökét feltűnően mellőzte, állítólag négy-szer ment el mellette anélkül, hogy csak egyszer is megszólította volna.

Apponyi ma ezt bizalmas barátaival tudatta és az ülés előtt e tárgyban a kormányelnökkel hosszan konferált, sőt az ülés lefolyása alatt a nemzeti párt öt kiváló tagja felkereste Széll Kálmánt, hogy elégtételt kérjenek.

Ellenzéki oldalról hangoztatják, hogy a király az ellenzéknek soha sem tett jobb szolgálatot, mint ezzel az előidézett elnökválsággal. Kormányparti oldalról pedig azt állítják, hogy sikerülni fog a dolgot békés uton elintézni.

A Ház ülésén különben ma *Tallian* elnökölt.

Mozgósítás a Balkán felé.

Egy kassai ujság írja: Megállapított tény, hogy a Balkán eseményekkel kapcsolatban a katonai körök komolyan foglalkoznak a hadsereg mozgósításával.

Ezen mozgósításból kivieszi részét a kassai hadtest is. Ujabbán azt jelentik, hogy ez a mozgósítás már legközelebb bekövetkezik és az előkészületek serényen folynak.

A mozgósításban részt vesznek: a *zágrábi*, *temesvári* és a *nagyszebeni* hadtestek, míg a *kassai* 6. hadtest határszéli szolgálatra lesz kirendelve.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, május 15.

Elnök: *Tallian* Béla.

Az irományok előterjesztése során több rendbeli feliratot mutat be a katonai javaslatok ellen. (Eljenzés a szélsőbalon.)

Ismét a horvát zavargás.

Pichler Győző: Félreértett szavainak magyarázása címén kért szót. Tegnap *Tomasics* képviselő foglalkozott az ő multkorai beszédével. Erre vonatkozólag akar reflektálni, kérve a Házat, hogy ezzel bővebben foglalkozhassék.

Elnök: Kérde a Házról, megengedi-e *Pichler*-nek, hogy hosszabban beszélhessen. (Igen! Megengedjük!) A hosszabb szólásjogot tehát megadja.

Pichler Győző: *Tomasics* a horvát eseményeket illetőleg kifejtette, hogy nem is száznak szembe a forrongásokkal, hanem passzív magatartást foglalnak el, itt pedig extuzációt ke-

resve minden ellen beszélt, csak a zavarások ellen nem.

Kubik Béla: Es még Széll Kálmán is gratulált neki.

Pichler Győző: Nem az egyes részeivel, de általánosan akar foglalkozni a beszéddel. *Tomasics* beszéde végén arra a konkluzióra jut, hogy ha husz millió magyar lesz, akkor követelhetik a magyar nyelvet.

Mindenki más konkluziót várt a *Tomasics* beszédéből és mindenkit meglepett a váratlan fordulat.

Molnár Jenő: Es fondorlat.

Pichler Győző: Statisztikailag bizonyítja be, hogy *Tomasics*nak nincs igaza. Horvát-Szlavonország összes lakossága két millió 400,766, ebből horvát 1.478,000, szerb 610,909.

Josipovich Imre: Azok is horvátok.

Pichler Győző: A legközelebbi mult éppen az ellenkezőjét mutatta, hiszen alig pár hónapja ölték egymást a szerbek és horvátok. Egyébb nemzetiség van 67,000, magyar 90,000, német 134,000, ruthén 14,000 stb. Ezekből pedig az tűnik ki, hogy a horvátok tekintve kis számukat a többi nemzetiségekkel szemben, csak a magyar állam főnhatósága mellett élhetnek meg és virágozhatnak. (Ugy van!) A horvátok 6%-át képezik az ottani lakosságnak. Ausztriában 28% a német lakosság. Hát már most mily alapon követelik a horvátok a horvát hivatalos nyelvet, az osztrákok a német kommandót, midőn a monarchiában a legnagyobb százalék a magyar. Hogy beszélhetnek a horvátok, kiknek számuk ilyen csekély, ily hangoz a magyar nemzettel, melynek száma is tíz millión felül van. Ez nem más mint nagyási hóbort.

Kubik Béla: Ez a loyális politika? Több őszinteséget kérünk!

Pichler Győző: A horvátoknak olyan alkotmányt adott a magyar nemzet, melynek párja nincs egész Európában és amidőn *Deák Ferencz* velük a kiegyezést ily nagylelkűen megkötötte, bizonyára az lebegett szeméi előtt, hogy hű és lelkes fiai lesznek a hazának. Ebben azonban, sajnos csalatkozott. A horvátok

A „TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Biharvármegye helynevei.

Irta: Sipos Orbán.

Mai napság használatos Biharvármegyei helynevek méltatása, vagy magyarázása tulajdonképen nem tartozik feladatunkhoz s ha e tárggyal mégis foglalkozunk, oka az, hogy léptennyomon rámutassunk azon közönyre, melylyel századok folyamán, sőt korunkban maga a magyar társadalom a magyar faji érdekeket részesítette és részesíti.

Jól tudjuk, hogy a név nem teszi az embert, a község név milyenségéből még az ott élő lakosok szellemére, nemzeti tulajdonságaira következtetni nem lehet. Idegen név viselőjének lelkében is magasan loboghat a haza és magyar faj szeretetének lángja; viszont olyan polgár is, kinek neve bebizonyíthatólag a magyar szógyökök hajtásából került ki, közönyével vagy cselekedeteivel árthat a magyar nemzeti ügynek.

Biharvármegyében még az oláh lakta vidékeken is sok magyar családnevet találunk; de

magából ezen jelenségből nem következtethetjük, hogy az ilyen nevek tulajdonosai eloláhosodott magyarok.

III. Károly alatt 1715-ik évben hozott 57-ik törvényczikkely a közterhek viseléséről rendelkezvén 2-ik § ban eképp szól: »Végre a közterheknek az ország fenntartására szükséges, méltányosabb viselése végett a karok és rendek Ő Felsége helybenhagyásával elhatározták, hogy ama terv szerint, melybe a jelen országgyűlés folyamán beleegyeztek, az egész országot összeírják«. Ezen összeírást aként készítették el, hogy az ország egyik kerülete írja össze a másik kerületet. Biharvármegyére összeírónak Pest vármegye kiküldöttjei jutottak. Az összeírást 1715. és másodizben 1720-ik évben végezték.

Az oláh még akkor egészen nomád életet élt, a barmainak szükséges legelő változtatásával sűrűn változtatta szállását, cserényét, az ily ideiglenes otthonát; állandó lakásra, állandó telepedésre nehezen adta fejét. Keresztény volt, legalább annak tartotta magát; családnev viselésére azonban se a műveltség, se a szükség nem igen kényszerítette.

Mint hogy pedig az összeíró küldöttségnek a családneveket is be kellett írni, készséggel

megengedjük a lehetőséget, hogy azon oláhoknak, kiknek még nem volt vezetéknevük, a küldöttség adott magyar vagy magyarul hangzó vezeték nevet. Mig tehát az oláhok között is járatos magyar vezeték név egymagában nem bizonyítja, hogy ennek viselője magyarból idomult át oláhvá; addig kézzel fogható adatok vannak arra is, hogy Biharvármegye egyes vidékein az oláh nép a magyart teljesen magába olvasztotta. De erről más helyen emlékeztünk meg.

Azután annyi is bizonyos, hogy amit az összeíró küldöttség a magyar vezeték neveken egyik kezével adott, a magyar helynevek könnyelmű eltékozlása által másik kezével kamatosztól együtt visszavette; melyért azonban nem öket, hanem a melléje rendelt helyi hatósági közegeket terheli a feloldhatatlan felelősség. A helynevekkel nem sokat örödték; egykedvűen türték, hogy a magyar helyneveket idegenek a közhasználatból kiszorítsák és ezt az egykedvűséget fájdalom, egész a mai korig átörököltük.

Az elmúlt évszáz nyolczvanas éveiben szová tette e sorok írója ama kegyetlen rombolást, melyet a könnyűvérűség magyar helyneveinkben véghezviinni megengedett s azon

LAWN-TENNIS czipők, övek, angol fehér és színes mellények, esőkabátok a legnagyobb választékban kaphatók:

Róth M. utóda
 kalap- és uri-divat üzletében.

Színes és fehér **ingek** dus választékban és méret szerint is készíthetők. — Férfi-, női- és gyermek **czipők** kizárólag a legjobb hazai készítmény!

PANAMA-KALAPOK!

még csak rokonszenvet sem tanusítanak irántunk s működésükben úgy látszik, inkább a németekhez huznak, mint a magyarokhoz. Az iskolában magyarul nem tanítanak, de igenis németül. Tomasics adós a Háznak egy felelettel: Kitől jön a pénz a zavargásokra? Mert azt mondta, hogy a birodalom keretén belül jönnek, mennek a pénzek, de se Bécsből, se a katonai hatalomtól nem. Aki ennyit mond, annak többet is kell tudni. Ezért feleletet követel. Mert nekünk tudni kell azt, honnan jön az a pénz, amelylyel a magyarok ellen lázítanak.

Kubik Béla: Na miniszterelnök ur, miért hallgat most?

Várady Károly: Hiszen egy pártban vannak!

Fichler Győző: A horvát képviselőknek morális kötelességük nyilatkozni erre. (Ugy van a szélsőbalon.) Szerinte a horvát zavargások szervei összefüggésben vannak a függetlenségi párt obstrukciójával és úgy tűntethetik fel a dolgot, mintha a függetlenségi párt csinálná azt.

Ha pedig egyik sem áll, akkor egy egészen különálló pártnak kell léteznie itt az országban, aki a pénzt adja.

Kubik Béla: Ennek végére kell járni!

Sebess Dénes: Ki adja a pénzt?

Kubik Béla: Miért nem felel a miniszterelnök?

Molnár Jenő: Pedig neki tudni kell.

Kubik Béla: Ha hallgatnak, azt is lehet föltenni, hogy a kormánypárt.

Szell Kálmán: E gyanúsítást visszautasítom.

Elnök (csenget) csendet kér.

Fichler Győző: Itt minden párt meg van gyanúsítva. Felhívja a néppártot, nyilatkozzék, adott e pénzt?

Buzáth Ferencz: Nekünk nincs arra pénzünk!

Kubik Béla: Készséggel elhiszük.

Fichler Győző: E kérdésnél meg kell állapodnunk és amíg nem lesz teljesen tisztázva az ügy, addig tovább nem megyünk!

Kubik Béla: Nem is szabad.

Fichler Győző: Lázadásokra szító röpiratokat terjesztenek, melyeket Bazelben és a külföldön gyártanak. smerteti e magyarfaló röpiratok tartalmát.

Kubik Béla: No tessék!

Fichler Győző: A félhivatalos lapok a függetlenségi pártot okolják a horvát zavargásokért. (Zajos ellentmondások a szélsőbalról.)

Kubik Béla: Ilyesmit mondott Tomasics is.

Fichler Győző: E kérdéssel nem is akar

foglalkozni. Tovább szólva a horvát zavargásokról azt tartja, hogy azoknak céljuk nem a horvát jogok megóvása, hanem a magyar nemzet jogainak letiprása.

Endrey Gyula: Nagyon kinyillott már a szemük.

Rigó Ferencz: Nyakravalót a drága testvéreinknek.

Fichler Győző: De hogy merik azt követelni, hogy a magyar állam üzemében levő vasutakról eltávolítsanak a magyar állam kifejezői: a czimer és feliratok. (Zajos úgy van! a szélsőbalon.)

Sebess Dénes: Ez mind a Széll bűne.

Kubik Béla: El akarják sikkasztani a magyar nyelvet.

Lengyel Zoltán: Mint a miniszterelnök az utlevelekről.

Szell Kálmán: Ez megint más dolog.

Fichler Győző: Nem tudja, mihez gratulált a miniszterelnök Tomasicsnak. Talán azért az őszinte kritikáért, hogy a négy évi kormányzása alatt nem talált benne államférfiai kvalitást.

Kubik Béla: Ebben az egyben igaza van Tomasicsnak.

Várady Károly: A miniszterelnökbe beleszorult Deak szelleme.

Gabányi Miklós: És nem tud kijönni belőle.

Rákosi Viktor: Szégyen, hogy itt minden nyelvnek van jogosultsága, csak a magyarnak nincs.

Fichler Győző: A horvát történelmet nézve, azt látjuk, hogy mindig a zsarnokság szolgálatában állottak. A magyar nemzet szívére ölelte, gondozza, ápolja, nekik hát kötelességük volna kezet fogva a magyar nemzettel együtt haladni a kultura és vagyonosodás fejlesztésében. Karolják fel önök hazafias magyar horvátok a horvát népet és értessek meg velük, hogy csak magyar testvéreikkel szívben, lélekben egyesülve, boldogulhatnak. (Zajos éljenzés a szélsőbalon.)

Elnök: Következik a napirend, a vita további folytatása

a kvótabizottság kiküldése

felett.

Hellebronth Géza: A kormány hasonlít a tékozló szülőkhöz, akik minden vagyonukat feláldozzák gyermekeik nevelésére és amellet magukról megfeledkeznek. Így feláldozták a magyar czimert, a magyar utleveleket, diplomáciát s helyette a közös hadsereg fenntartásának érdekében elszegényítették az országot. Nem kell kvótaküldöttség, mert azok eddig mindig csak emelték a kvótát és ahe-

lyett, hogy a Horánszky-féle tanulmány alapján határoztak volna, alapul a Láng-féle adatokat vették. Mégis furcsa a sors, mikor Horánszky meghal és Láng az osztrák érdekek védelmezéseért piros bársonyszékbe kerül. A miniszterelnök beszédjével hosszabban kíván foglalkozni s ezért szünetet kér.

Elnök: Az ülést 10 perczre felfüggeszti.

Szünet.

Szünet után

Hellebronth Géza: Tovább folytatja beszédét és kibeszéli az ülést.

Városi közgyűlés.

— Második nap. —

Az első napi városi közgyűlésből még 37 tárgy maradt elintézésre, de ezek között alig akadt 2—3 érdekesebb. A városatyák nem tartották szükségesnek, hogy megjelenjenek a tanácskozáson s így a 4—5 városatya mellett a tanácsstagok domináltak. Azért megtörtént a polgári iskolai parallel osztályok beszűntetése kérdésében, hogy a tanács határozatát — lezavasták.

A tárgyhalmazt különben 6 órára befejezték.

A közgyűlés lefolyása a következő volt:

Beöthy László főispán elnöklete alatt jelen voltak:

Hlatky Endre, dr. Hoványi Gyula, Nozák Rezső, dr. Grósz Menyhért, Halász Lajos, dr. Radó Ignác, Stern Hermann, Gábel Jakab, Szmetka György, Steiner M. Albert, Száhlender Károly, Rimler Károly, Bordó Ferencz, dr. Istvánffy István, Eleméry Ferencz, Darvassy Lajos, Dús László, Tóth Márton, Kőszeghy József, Ragány János, Lakos Lajos.

Az előző nap jegyzőkönyvének hitelesítése után folytatták a hátralevő ügyek tárgyalását.

A Városliget környéke.

Miskolc Barna törvényhatósági bizottsági tag indítványt adott be a városhoz, hogy a Városligetbe vezető új uton és a liget környékén csak villaszertű épületeket építhessenek a telektulajdonosok. A tanács, bár méltányolja az indokokat, azt javasolja, hogy egyszerűen vegyék tudomásul az indítványt, mert a kérdéses telkek kicsinyek s különben is senki nem lehet korlátozni, hogy milyen házat épít-

közönyt, melyben a biharvármegyei magyar társadalom, a mely pedig nagy Biharvármegyében, mindig általános többségben volt és van, az idegen hangzású helynevek használatát részesíti. Szives fogadás, kevés siker.

Bezzeg nem ezt tapasztaljuk oláh testvéreinknél! Az oláh — mint az alábbiakból kitűnik, — oláhos nevet ad minden községnek és ezt a közhasználatban is fentartja. Nem azon földrajzról és iskolai térképről szólnak, melyeket Oláhország iskoláiban használnak s melyek szerint, — legalább a térképek színében — Magyarország nagyrésze egész a Tiszáig Oláhországba van már bekebelezve s Berettyó-Ujfalu, Nagy-Szalonta s a többi magyar községek nevei mind-mind eloláhosítva; Szólnak pedig, hogy azt is Oláhországhoz lehessen csatolni, a *Tiszántúltra telepítve*. Vármegyénk határain belül maradunk.

Ne állítsa senki, hogy Oláhország iskolai hatóságának és kormányának ez a tetszélges kicsinyes és jelentéktelen. Eltörülhetetlen nyomokat hagy a nevelés nemzeti iránya s jellege a polgárok lelkében; amely nyomokat ők céltudatosan terjesztették. S nekünk nincs bátorságunk az ellenük használt fegyver ellen hasonló fegyverrel sikra szállani. Pedig nálunk eszeágában sincs senkinek, egy szomszéd állam belügyeit zavarni.

Ambár Biharvár egyének és a nagyváradi káptalanok levéltárai a viszontagságos idők csapásai alatt elpusztultak; mégis széjjel az országban, állami, egyházi és magán családok

levéltáraiban, sőt az ország határain kívül is maradt fel elég forrás, melyből a biharvármegyei régi helyneveket hitelesen megismerhetjük.

Ezek kevés kivétellel magyar, vagy legalább is magyar hangzású nevek. Az 1715. és 1720. iki összeírásokban már igen sok az idegen és idegen köntösbe öltöztetett községnev. Ugyanezen időből a vármegye levéltárában is találunk többé-kevésbé teljes összeírást, mely összeírásokban szintén hemzsegnak az idegen nyelvű helynevek; de ezek mégis megcselekszenek annyit, hogy némely magyar nevet nem tanúsítanak el maguktól.

Ha az új helynevek nem a régi telepek megülésétől keletkeztek volna, s ha a mostani oláh ajku lakosok oláh elődjek ruházták volna fel lakóhelyeiket e nevekkel: talán kiméletesebben bánhatnánk az idegen hangzású községnevek magyarosításával. De midőn tudjuk, hogy legtöbb új megszállás a régi község helyén történt s az új település szorította ki az ősi magyar nevet, midőn kétségtelen, hogy a legtöbb új községnev nem is oláh, hanem szláv eredetű, magának az oláh csak annyiban tarthatja, amennyiben nyelvben tömérdek a szláv elem, akkor ugyan miféle tekintet akadályozhat bennünket, hogy az idegen hangzású helynevek magyarosításába két kézzel bele ne markoljunk.

A magyar társadalomban, még pedig a leg-

¹ Oppidorum, Possessorum et Desertorum Nomina in Comitatu Bihariensi. Jegyzőkönyvek I. kötete. 674. sz. köv. lap.

tekintélyesebb magyar társadalomban is sokan úgy vélekednek, hogy: csak a régi magyar helyneveket kell konzerválni; mert új magyar nevek adományozása reakciót szül. Hát azt értjük, hogy Pest, Debreczen, Pozsony s több hasonló nagy történelmi multtal bíró városunk s közhelyünk nevét, azért, mert e nevek nem magyar ivásnak. érinteni nem szabad; de hogy a biharvármegyei Kotyiklet, Briheny, Korbest, Rogoz s ezekkel rokon szülőttek magyarosítását, se ezeknek történelmi multjuk — ami nincs is — se a lakosok anyanyelvének érdeke és érzékenysége nem gátolja, az bizonyos. Még az egyén is, ha magyarságát tetőől-talpig átéri, ha családfáján történelmi nevek nem csillognak, hazafias gyönyörűséggel változtatja nevét magyarra. Pedig az egyénnél, a családnál sok előítélettel, talán tiszteletre méltó hagyományokkal néha-néha egy kiméletlen és rossz helyen alkalmazott gunynyal is kell küzdeni. De hogy oláh atyáinkfiainál miért keltené fel a visszahatást az, hogy ezután Rogozt Gyékényesnek, Kotyikletet Szélbereknek, Brihenyt Vashelynek hívjuk, mikor a most használatos nevek sem az ő nyelvkincséből valók, azt megérteni nehéz, megokolni fájdalmas is, sértő is volna. Aztán ne busuljunk, visszaadja, sőt már vissza is adta nekünk az oláh testvér helynév magyarosításunkat százletejével. Neki: Almamező Hegyesel, Belényes Beiusu, Tatáros Brusturi, Drák- vagy Derék-Cséke Drazesti, Fancsika Fuska, Izsópalaga Hotár, Lúki Iteu, Mézes Misuri, Nagyvárad Ora de mare, Vajdalfva Nyimoed stb.

sen a telkén. A tanács azonban barátságosan tón hszon oda, hogy ezen a részen villaszerű, elől kerttel ellátott házakat építsenek.

Gábel Jakab kapcsolatosan azon kérdést veti fel, hogy mi lesz a Városliget rendezésével. Szükséges és teljesen alkalmas volna gyermekjátékos helyül, amire a város már megszárazta a területet. Ha nincs is költség, legalább némileg hozzák rendbe a jó levegővel bíró helyet, hogy a gyermekek használhassák.

Rimler Károly polgármester kijelenti, hogy a tanács foglalkozik a kérdéssel s legközelebb az egész rendezés kérdése a közgyűlés elé kerül.

Az 1902. évi vámbévételek eredményéről s a vámbévételek megállapításáról szóló jelentést elfogadták. A vámszemélyzet között 2882 koronát osztanak ki jutalék címében.

A községi iskolaszékek s az elemi iskolai tanítók részére a kultuszminiszter által kibocsátott Utasítás tárgyában javasolja a tanács, hogy módosítás iránt írjon fel a törvényhatóság a miniszterhez, mert Nagyvárad város intelligens iskolaszékét nem lehet egy kalap alá vonni a falusi iskolaszékekkel. Ha a tanulmányi felügyeletet teljesen kiveszi a miniszter az iskolaszék kezéből, a tagok lemondanak.

A módosítás iránt felír a törvényhatóság a kultuszminiszterhez.

A polgári iskola párhuzamos osztályai.

Hosszabb vitát keltett a tanács azon előterjesztése, hogy a közs. polgári fiúiskolánál a párhuzamos osztályok ideiglenesen fenntartásnak, de az üresedésbe jött tanári állást óradíjas tanerővel töltsék be.

Gábel Jakab ellenkező nézetben van a párhuzamos osztályokra, de az iskolaszék többségének határozatát respektálja. Ellenben az óradíjas tanerő alkalmazását ellenzi s indítványozza, hogy a különben is szervezett tanári állást rendszeresen töltsék be, annak a kikötésével, hogy a megválasztott az esetben, ha a párhuzamos osztály megszűnik, köteles az elemi iskolánál tanítani.

Rugány János védte a tanács javaslatát, **Hlatky** Endre pedig erős érvekkel kelt a polgári iskola és a párhuzamos osztályok védelmére s azt a jövőben is fenntartja, mert a közönség óhaja és senki sem akar elzárni, hogy gyermekeit a polgári iskolában taníttathassa. A tanári állás végleges betöltését kívánja.

Dr. Grósz Menyhért nemcsak teljes egészében osztja a Hlatky véleményét, hanem indítványozza, hogy már most mondják ki, hogy a párhuzamos osztályokat a jövőben is

fenntartja, a megüresedett állást pedig végleg betölti.

Rimler Károly polgármester a tanács javaslatával szemben csatlakozik a Hlatky által előadottakhoz.

Elnök főispán pénzügyi szempontból indokolja a tanács javaslatát.

A Gábel Jakab indítványát fogadták el.

A város perel.

A várad-velencei legelőbirtokosság korábban közgyűlési határozattal ingyen átengedte a v. velencei körözsparton levő területet ut céljaira a városnak, most pedig más területet kér érte cserébe. A tanács javasolja, hogy a város pert indítson a terület telekkönyvi átadásáért. Addig, míg ez eldőlt, nem gondolja a partot.

Szmelka György nem ellenzi a per megindítását, hanem azon az alapon, hogy ezelőtt 12 évvel örömmel ajánlotta fel a legelőbirtokosság a területet a városnak. Azt azonban nem helyesli, hogy a Barosshidtól nem gondolja a város a partot, mert annak nagy része, a Barosshidtól a Moskovits gyárig a városé. Felpanaszolja továbbá, hogy a város azt a területet, amelyet a gazdaközönség annak idején átadott, egyáltalán nem rendezte és nem gondolja.

Rimler Károly azt vitatja, hogy a partra a város már ezeket költött, de százezreket ganédombba nem fektethet. Evről-évre fejlesztik ezt a városrészt. A közbirtokosság eljárása helytelen.

Hlatky Endre a főügyésztől kér felvilágosítást az ügy állásáról, mert perbe nem lehet csak olyan könnyedén belemenni.

Dús László főügyész kijelenti, hogy az összes iratok nem voltak a jogügyi bizottság előtt; azokat ő sem látta. A Barosshidtól a Moskovits gyárig a városé a parterület. A perrel most nem nyilatkozhat.

Dr. Hoványi Gyula indítványozza, hogy a kérdést adják ki a jogügyi bizottságnak véleményezés végett.

Dr. Hoványi Gyula indítványát elfogadták.

Stern Hermannak engedélyt adtak, hogy az Emke kávéház előtt a járdát kiülő helyül használhassa, évi 100 korona díj ellenében.

A város czimere.

Friss Zsigmond papirdomborító gyára részére Nagyvárad város czimerét akarja védjeggyül használni s erre engedélyt kér. A tanács a kérelem teljesítését javasolta.

Dr. Hoványi Gyula szimbolmnak tekinti a város czimerét s nem adja meg az engedélyt, hogy egy nem oly kimagasló vállalatot ezzel tüntessenek ki. Vagy adják meg az összes helybeli gyárosok és iparosoknak. A tanács javaslatának mellőzését kéri.

Rimler Károly rámutat, hogy ez a gyár az egész monarchiában egyedüli e nemben s tengerentúra is exportál. Telepét most ki akarja terjeszteni.

Az engedélyt megadták 9 szóval 7 ellenében.

A tanács javasolta, hogy a Drezdában rendezendő városi közigazgatási kiállításra a város küldje ki Kőszeghy József főmérnököt.

Gábel Jakab indítványára a főmérnökön kívül még a polgármestert is kiküldték a kiállításra.

A gázfelügyelői állást beszüntették.

Ezzel kapcsolatban **Dr. Hoványi** Gyula felvetette a kérdést, hogy a kibocsátott hirdetményben az állott, hogy akik most vezetetik be lakásaikra a villamos világítást, az óráig ingyen készíti a város a vezetékét. A szabályrendeletben pedig az áll, hogy a telek hátrától 5 méter hosszban készítik ingyen a vezetékét. Ez nem volt a hirdetményben.

Bordé Ferencz kijelentette, hogy teljesen a szabályrendelet szerint fognak eljárni.

Horváth János volt vámmellenőrt elutasították azon kérelmével, hogy az 1902. évről vámbévételekben részesüljön.

Tizenhat szerződést jóváhagytak, néhány tisztviselőnek megadták a kért szabadságidőt s ezzel a közgyűlés véget ért.

Elmaradt népgyűlés.

— A szocialisták és az öngyilkos nevelőnő. —

A csütörtöki városi közgyűlésről szóló tudósításban foglalkoztunk annak a szegény nevelőnőnek az esetével, aki megmérgezte magát s napok mulva beszállították a kórházba, ahol meghalt.

A rendőrség tapintatlan titkolódzása folytán most már az egész város telve van a legkülönfélé, szenzációs hírekkel. Ebből is láthatja a rendőrség, hogy az ilyen esetekben helytelen és indokolatlan titkolódzásával többet árt, mint használ.

A nagyvárad szocialisták is legalább erkölcsi hasznot akartak húzni a szenzációs

A bátoratlan magyar konservatismusnak volt némi melegsége azon időben, midőn az ingatlanok tulajdonjogát a községekre nézve is — a hiteles helyek tanúságai, az adománylevelek s a határjárásokról felvett jegyzőkönyvek védtek. Akkor ügyelni kellett, hogy a helyneveket, mint bizonyítékokat vagy tájékoztatókat az általánosan megszokott alakban használják. Ma a tulajdonjogot a tele könyvi intézmény védi s amiatt, mert az osztrák rémuralom idejében a telekkönyvbe Nagyvárad helyett Gross-Vardeint írtak, tulajdonjogát illetőleg egyetlen birtokosnak sem gőrből meg a haja szála. Ez a tekintet tehát annál kevésbé akadályozza a községnevek magyarosítását, mert közforgalomba jövetel esetén a községnevet kiigazítása a telekkönyvnel csak egy folyamodásba kerül.

Az 1898-ik évi IV törvényezik a község s egyéb helynevekről intézkedik s első szakaszában kimondja, hogy minden községnek csak egy hivatalos neve lehet; a másodikban pedig, hogy a községnek nevének megváltoztatása, nemkülönben a hivatalos községnevek helyesírásának megállapítása a magyar kir. belügyminiszter hatáskörébe tartozik. A törvény hozatalakor mindenki azt hitte, hogy az idegen községnevet kivétel nélkül magyar nevek váltják fel és pedig gyors egymásutánban Eddig eme várakozásnak egyik része se teljesült; a munkálat igen lassu lépésben és felette sok alakissággal halad, amiért egyes rétegek ugyancsak zúgolódnak. Pedig nézetünk szerint a békétlenkedőknek nincs igazuk. Addig a hely-

nevek magyarosításával kevésre megyünk, míg maga a magyar társadalom a magyar községneveket nem veszi nyelvére. Az idegen helynevek terjedésének, elfogadásának és megbecsületlan használatának oka is a magyar társadalom nembánomságában rejlik; ezt a bajt hatalmi szóval megszüntetni nem lehet.

Még a törvény is azt rendeli, hogy: »egy községnek csak egy hivatalos neve lehet.« Nohát, hogy az idegen községnevet helyett a belügyminiszter a magyart állapíthassa meg szűkséges, hogy társadalmunk az idegen nevet községnek magyar nevet is adjon; mert e nélkül nincs miből kiválasztani s megállapítani a magyart. Ezért mondjuk mi, hogy a késedelem hasznára válik a magyar helynevek terjedésének s ezen szempont vezet bennünket, midőn e munkánkban lehetőleg mindenütt a magyar községneveket használjuk. Aki jobb, megfelelőbb községneveket tud és ajánl, ellenmondás nélkül elfogadjuk; addig azonban a függelékben közölt magyar községneveket lelkifurdalás nélkül fogjuk használni.¹

Még csak azt jegyezzük meg, hogy a Biharvármegyei magyar helynevek használatánál vagy az eddiginél magyarosabb kiírásánál nem voltunk semmi tekintettel arra: vajjon ezen községnevet sűrűn vagy ritkán találjuk-e leírva? Kérdés csak az volt: magyar vagy magyaros-e az eddig használatos községnevet? Ha nem, ma-

¹ Lásd 1-ső függelék. Sajnos, hogy minden magyar helynevet a mellékelt térképre a térkép készítésének nehézsége miatt nem lehetett rávezetni.

gyárosítását igyekeztünk megindítani; hiszen akár személytől, akár tárgytól vagy helyi tulajdonságtól nyerte is nevét valamely község, kezdete mindig volt az elnevezésnek; még pedig minden hatósági beavatkozás nélkül volt kezdete. Ha a kezdet megvan, meglesz a folytatása, ezzel megszerzi a magyarnév is történeti és polgári jogosultságát.

Mehádia híres fürdőhelyünk eredeti magyar neve »Miháld« volt. Az oláh megtoldotta »ia«-val s Miháldia-vá változott. A közhasználat kicsusztatván belőle az »i« hangot, Mihádia, később Mehádia kiszorította nálunk magyaroknál is a magyar helynevet² s most az oláhok erősen vitatják, hogy a név »Ad Mediam«-tól származott; s nekünk akármily igazunk van is, a világ e fürdőhelyet Mehádiának és nem »Miháld«-nak ismeri. — Kövessük a példaadást.

Albis községnevről egy kitűnő történeti munkában olvassuk: »Albis első lakosai egyikét képezheték azon szász gyarmatoknak, melyeknek nyomaival ama tájon több helyütt találkoznak s igazuk lesz azoknak, kik e község nevének a szászországi Elba, vagy más néven Albis folyóval hozzák kapcsolatba. Mindenesetre feltűnő, hogy a hazánkban létező még egy Albis Brassó mellett a szászok földjének közelében áll.«²

Legyen így:

¹ Magyarország Helynevei, Pesty Frigyes. I. k. 208. l.

² Várad Püspökség Története. II. kötet, 187. l.

dologból s népgyűlést terveztek vasárnapra. A rendőrség azonban az engedélyt erre nem adta meg. Jó volna talán, ha a rendőrség más esetben is ilyen szigorú tanúsítana a szocialista bujtogatókkal szemben, nemcsak amikor a sajtó bűnről van szó.

Az elmaradt népgyűlésről a rendőri sajtó-irodától a következő véghatározatot kaptuk:

Ehrenfeld Adolf és társai helyi lakosok bejelentik, hogy a nagyváradai munkások folyó hó 17-én délután 3 és fél órakor a Szt. László téren népgyűlést szándékoznak tartani a következő napirenddel:

A nagyváradai rendőrség és az ügyilkos nevelőnk.

Véghatározat:

A bejelentést tudomásul nem veszem, a népgyűlés megtartását betiltom.

Indokok:

Miután a fenti tárgy napirendre tűzésével a rendőrség eljárása egy konkrét eset kapcsán tárgyalatni s bírálat alá vétetni céloztatik és legyen az a bírálat akár kedvező akár kedvezőtlen, különösen ha a tárgyalás utczában vagy nyílt téren történik, igen könnyen a hatóság elleni izgatásra vezethet: ennek megelőzése céljából a gyűlés megtartását tudomásul nem vehetem, és pedig annál kevésbé, mert ha valaki a rendőrség eljárását egy konkrét esetről kifolyólag törvényellenesnek vagy más-ként sérelmesnek véli, annak orvoslását törvényes uton elérheti.

Miről a bejelentők nevében Ehrenfeld Adolf (lak. Kolozsvári-utca 100. sz. a.) azzal értesítettik, hogy ezen határozat 15 napon belül akár szóval, akár írásban ide beadandó felbevezéssel megtámadható.

Nagyvárad, 1903. május hó 15-én.

Gerő Armin,
r. főkapitány.

A szenzációs eset különben tegnap új fordulatot vett.

Hogy a városszerte elterjedt gyanúsítások és mende-mondák kellő értékükre szállíttassanak le, Moskovits Adolf szeszgyártulajdonos; akinél a szerencsétlen leány alkalmazva volt, tegnap azon kérelmet terjesztette dr. Várady Zsigmond ügyvéd útján a kir. ügyészséghez, hogy a leány holttestét exhumálják.

UJDONSAGOK.

Negyedszázados lelkészi jubileum.

Mezőberényben e hó 14-én folyt le, a hívek kezdeményezéséből az egyházmegye kiválóan érdemes papjának Apostol Ubald, pápai kamarás, mezőberényi lelkésznek huszonöt éves lelképásztori jubileumtünnepe.

Az ünnep a templomban kezdődött, hol Grócz Béla nagyváradai prépost-kanonok nagyhatású szentbeszédet tartott, utána Te Deum, szentmise következett. melyen számos paptárs környezte a jubilánst.

Az ünnepség második része az iskolaszék diszgyűlése volt, helybeli és vidéki birtokosok, paptársak, a községi és minden felekezeti hitközségi elöljárók és honoratiorok jelenlétében. Buday Alajos tartott remek és könyekig megható diszbeszédet, melyet az ünnepelt arczképének leleplezése és az ajándékok átadása követett. A kath. híveké egy gyönyörű kehely, a hölgyeké ékes miseruha. Ugyanez alkalommal olvastatott fel Vinkler József kápt. helynök leirata, melyben melegen méltatja a buzgó lelképásztor érdemeit, és Schiefner Ede pápai prelátus levele, melyben többrendű régibb adományait újabb kétezer koronával toldja meg a lelkészség céljára.

Ezután a jubiláns számos üdvözlő küldöttséget fogadott.

Délben az ünnepelnél volt számosterítéki ebéd, este pedig a hitközség rendezett egy terjedelmes sátor alatt társas vacsorát.

Bármily szerény ember is a mezőberényiek derék lelképásztor, kinek eszeágában sem volt jubileumot tartani, hívei jól ismerik az ő igazi érdemeit s nagyon helyesen tették, hogy felhasználták ezt az alkalmat hálájuk nyilvánítására.

Elég okuk van reá, hiszen a mezőberényi hitközség, melynek a jubiláns első lelkésze s igazi apostola, Isten után ugyszólván mindent neki köszönhet. S ennek a szerényen, de annál nagyobb sikerrel működő derék lelképásztornak e jubileuma igazolja, hogy az igazi érdem zaj nélkül is megtalálja jutalmát s az igazak elismerését.

Lujza nővér.

Eltemették oda, az egyszerű sírhelyre, hol már annyi testvére várja a feltámadást.

Temetésén ott voltak, a kiket hozzáfűzött a hála és a kegyeletes megemlékezés: tanítványai, azok hozzátartozói, rendtársai. Komoly, ünnepeles, megható hangulat. Nincs kitörő zokogás, csak egy néhány titkon reszkető könny. De nincs nyoma a temetések azon résztvevőinek sem, akik csak társadalmi szokásból jöttek el. Ide a szívet hozta mindenki.

Az udvar közepén, suttogó árnyas fák közelében áll a koporsó, ott, ahol a megholtat életében annyiszor vették körül vidáman kacagó tanítványai szünóra alatt. Körben az apácák, kezükben égő gyertyaszállal, hátul a növendékek csoportja, hófehér ruhában. Amott fenn a lépcsőn egyik fátyolos kis leánynak hirtelen könny szökik a szemébe; lopva letörli s csak néz arra az egyszerű fakoporsóra, mely annyi szeretetet visz magával a föld alá.

Röviden, komoly méltósággal folyik a szent szertartás. A Circumdederunt s a Benedictus megható dallamát együtt éneklő közönség a lelkészekkel; majd térdre hullva mond egy Miatyánkot valamennyi, a növendékek egy óségi gyászénekek búz uzoak elköltözött tanítónőjüktől s megindult a menet a temető felé. Lassan, esendben; minden lépés közelebb visz a végleges váláshoz s oly nehéz elválni attól, a ki mindenkit szeretett s a ki mindenki csak szeretni tudott! Elő a kisebb növendékek; majd négy bájos leányka menyasszonyi fátyollal, az első selyempárnán az olvasóval, a többi három pedig az ártatlanság virágkoszorújával. Bezárja a menetet a nagyobb növendékek csoportja s a mélyen sujtott rendtársak.

A kinek sokat szenvedett porhüvelyét pedig kísérik, az már elvette jutalmát égi jegyestől. Ez a temetési menet is a tulnyomó fehér színnel, a gyermekek ártatlan, üde arczával mintha nem is a halál kérlelhetlenségét, hanem a hallhatatlanság örök boldog ágát hirdetné.

Nincs az a hatalmassága a világnak, a

»Albis« helynév Svájcban is előfordul, egy hegyvonalnak a neve; e hegyvonal legismertebb csucsa ma is »Utó« bergnek nevezik. Akármily magyarosan hangzanak is az »utó« s a »Sás« szavak, mely utóbbi nevet szintén Svájcban hegy és völgy viseli; alig fogadnák el ott, hogy valaha talán arra kala dozó s ott rekedt őseink vitték volna oda e neveket magokkal.

A mi »Albis« községünk nevét Albának, Albes-nek s Albeus-nak is írták s e leírások utolsó szótagaiból kihangzik az »o« hangzó, s Albosnek ejtve és írva magyarosabb is. Nem azért, mintha akár Alpárnak, akár ezen Albosnek magyarosságát az »al« és egy másik szó összetételeiből származtatnánk. Ambár a mi »Albos«-ünkre nézve nem közönyös, hogy közelében vármegyénkkel határos Szabolcsvármegyében ma is van egy »Bös« nevű puszta a szintén határos Szilágyvármegyében pedig »Bösháza« község.

Egy másik példa:

Urszád községnev az 1552-iki összeírásban még nem fordult elő. Ez a községnev származhatott az Ur- és az oláh satu = satu összetételéből; de keletkezhetett az ursu = medve szóból is. Azonban e község mellett az »Ur« helynevet ma is őrzi az »Urdüllője« s így nincs ok, hogy keletkezésére nézve ne az első feltevést fogadjuk el.

A Körös közben — a Fekete- és Fehér között — tehát a mai Urszád vidékén egy

»Uzfalva« nevű község is volt.¹ Ha figyelembe vesszük, hogy a »z« és »r« betűalakra nézve ma is sokan egyformán írják, az sem lehetetlen, hogy akkor is nem »Uz«, hanem »Ur« gyökből sarjadzott ki a községnev; mely most Urfalvának (Urszád) felel meg.

S ennyi nekünk untilg elég. Aki a községnevek magyarosításánál csupán történeti bizonyítékokba tilteti magyarosítási törekvésének csemetéjét: az az ezerekre menő semmi vagy csak csekély jelentőséggel bíró idegen községnevek hajtásait soha sem fogja lenyesni. Pedig ha azt akarjuk, hogy Magyarország örökidőkre magyar maradjon — és melyik magyar ne akarná ezt? — a magyar nemzeti, faji és társadalmi hatásknak a magyar helynevek fenntartásában és kiterjesztésében is érvényesülnie kell.

Már fentebb említettük, hogy a névben, tehát községnevben sem keressük a lényegét; mindenesetre azonban ez is mérője, még pedig szerintünk csálhatatlan mérője azon hatásknak, melyet egy nép, egy faj a környezetére gyakorol; csálhatatlan mérője azon erőnek, melyet a körben élő egyik vagy másik nyelv állásfoglalásában, előmenetelében vagy hátrálásában kifejt; oly területen, milyen Biharvármegye, hol a magyar nemzet egyénisége valaha még a községnevekben is kifejezést nyert, egyszerűsint jellemzője a többségben levő nép beolvastási képességé-

nek és készségének is. Fajdalom, nagyon későn ébredünk fel a cselekvésre; az évtizedek óta környezetünkben zúgó ellenséges lárma sem riasztott a munkára! Csak felébrednénk valahára!

Azt is említettük, hogy midőn e sorok írója az elmúlt évszáz nyolczvanas éveiben az idegen községnevek magyarosításának a kérdését a vármegyében szóvá tette, az eszmét a magyar társadalom elég szívesen fogadta; de ott aztán meg is állapodott. A törekvésnek nem került képviselője. — De mégis! A megindítással is elértünk annyit, hogy most a vallás- s közoktatásügyi miniszter nem Drák-Csékén, hanem »Derék Csékén« emeltet új állami iskolaházat; nem Korbestre, hanem »Hollószeg«-re nevezi ki az állami tanítót; nem a borziki, hanem a »borszeg«-i államiskolának engedélyez taneszközöket; nem Felső-Dernán, hanem »Felső-Ternyón« állít fel államiskolát; nem Viresolag, hanem »Vértelek« községgel engedélyezi államiskola szervezése iránt a tárgyalást. S a tanítók, kik a román kath. püspöktől a magyar nyelv tanításáért jutalomdíjat kapnak, nyugtájokat nem az idegen, hanem a magyar nevű községben állítják ki.

Tehát lehet a községneveket magyarosítani, csak komolyan akarja — minden magyar!

¹ Bunyitay Váradi püspökség Története 2. k. 278. l.

kinek temetése ennyire a lélekhez szólana. A lelki élet bölcssei azt tanácsolják: úgy élj, a hogy halálad óráján óhajtánád, hogy éltél volna. Azt hisszük, ha Lujza nővér újra kezdené életét, újra csak ugyanugy élné át; imádsággal és munkával, szeretettel, szenvedéssel és irgalommal, de boldog halállal és ilyen utolsó uttal...

A temetési szertartást az Immaculata-zárda igazgatója, dr. **Vucskics Gyula** plébános végezte **Pálffy Béla** hittanár, **Aranyossy József** honvédelmi és **Kampell József** káplán segédletével.

A temetőben még egyszer beszentelték a koporsót s aztán átadták a holttestet a romboló anyaföldnek, melyből vétetett.

Et lux perpetua luceat ei!

TAJEKOZTATO.

Május 17. Szabómunkások majálisa a Karger-féle vendéglőben.

Máj. 20. A biharmegyei gazdasági egyesület közgyűlése.

Május 23. Jogászmajális a Püspöktúróban.

Régészeti és történelmi múzeum (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 8-5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 8-6 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

Nagyvárad-Püspöktúró-Féliczfúró.

		Személyvonat					
Nagyvárad áll.		7.33	9.50	—	—	4.44	8.58
Nagyvárad-Vásártér ind.		7.20	9.31	11.42	2.08	4.37	6.28
V.-Velenceze >		7.34	9.47	11.58	2.24	4.53	6.44
Rontó >		8.02	10.14	—	2.93	5.09	7.11
Püspöktúró >		8.07	10.19	—	2.44	5.14	7.14
Féliczfúró		8.24	10.37	—	2.58	5.31	7.18

Féliczfúró-Püspöktúró-Nagyvárad.

		Személyvonat					
Féliczfúró ind.		8.30	10.42	—	3.—	5.34	7.20
Rontó >		8.37	10.49	—	3.05	5.41	7.25
Püsp. fúró ind.		8.48	11.00	—	3.11	5.51	7.31
V.-Velenceze >		9.04	11.16	12.00	3.27	6.08	7.47
Nagyvárad-Vásártér érk.		9.22	11.34	12.16	3.45	6.24	8.05
N.-várad áll. érk.		—	11.27	—	—	6.18	10.23

Az indulási és érkezési adatok közép-európai időre vonatkoznak. Az esteli 6 órától reggeli 5.50 perzig terjedő idő fekete számokkal van jelölve.

* **Nepomuki Szent János.** A mai napot a katolikus egyház nagy szentjének, a gyónási titok vértanújának, **Nepomuki Szent János** emlékének szenteli. Tiszteletére májtól fogva nyolcz napon át litánia tartatik esténként a templomokban.

* **Kinevezés.** A pénzügyminiszter **Kurczmann János** komáromi díjtalan m. kir. pénzügyi számgyakornokot ideiglenes minőségű segélydíjas m. kir. pénzügyi számgyakornokká nevezte ki a nagyvárad m. kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez.

* **A hadapródiskola pályázói.** A nagyvárad hadapródiskola városi alapítványi helyére eddig négyen pályáztak, kiváló képesítéssel **Kemény rendőrbiztos fia, Igaz János** és **Békessy János** tanító fia és Kovács Dániel. E pályázók közül a legalkalmasabbat ajánlja a város közönsége első helyen.

* **A városház építése.** A városház építésére felügyelő szűkebb bizottság ma, szombaton délután 4 órakor ülést tart.

* **Fizetik az adót.** Tegnap, május 15-én volt a II. negyedévi adók befizetésének a határideje. Daczára az ex-lexnek, Nagyvárad város adóhivatalában rendszeren történnek a befizetések. Tegnap 21,000 koronánál több adót fizettek be a városi adóhivatalnál, azonkívül az egész május havi befizetés igen kedvező s nagyobb, mint tavaly májusban az ex-lex nélkül.

* **Szent István napja és a hadsereg.** Hivatalos forrásból jelentik, hogy **Szent István-napja**, augusztus 20-ika ezental ünnepe lesz a hadseregnek is. Mostantól fogva, ha eddig nem lett volna szokásos, a közös hadsereg iskolái számára alkotott általános szabályzat kilenczedik pontja értelmében, augusztus huszadika ünnep, illetőleg pihenőnapja lesz mindama csapatoknak, a melyeknek legénységét Magyarországól egészítik ki. Meg fogják ülni Szent István napját e csapatok minden esztendőben még akkor is, ha nem a magyar korona országában volnának állomáson. Nagyon helyén való dolog s jó lenne kiterjeszteni a honvédségre is, amely ugy Sz. István mint Nagy Boldogasszony ünnepén rendszeren gyakorlatozni szokott. A magyar hagyományokat ápolni kell a hadseregnél is.

* **Szocialista bujtogatók Biharmegyében.** Kéregző mesterlegények, kik a mások tudatlanságát kiszákmányolva az internacionális, hazá- és valláselleni tévtanokat a vidéken eddigéig csak suba alatt terjesztették, ma már gyűléseken fejtegetik veszedelmes tanait, melyek a nép legszentebb érzelmeit sértik és éles ellentétben állnak a tulajdonjoggal. Nap mint nap kapunk hírt izgatásokról, melyek az egész megyét behálózzák a Sárrejtől Rézbányáig. Mint értesültünk, e hónap 17. napján **Szenttelek** községében is szervezkedő gyűlés lesz megtartva a nagyvárad szocialista hangadók közreműködése mellett.

* **Végzetes lapdajáték.** A gyermekeseregnek most a kellemes nyhe tavaszi napok beálltával legkedveltebb sportja a lapdajáték, főleg a kifutó, melyet szerte a városban játszanak a zsendülő kora gyermekek, hol csak egy kissé szabadabb tér áll rendelkezésükre. Tegnap délután a velencei községi iskola körül is egész csapat iskolás fiu kifutózott, szinte harciasnak mondható kedvvel. Nem is csoda aztán, hogy a játék hevében szerencsétlenség történt, mely valószínűleg egyik játékos fiu életébe került. Egy 14—15 évesnek látszó fiura, Erdélyi Váralján lakó csizmadia fiára került az ütés sora, a lapda feladó pedig a Léderer és Kálmán-gyár egyik alkalmazottjának hasonló fia volt. Az Erdélyi fiu sehogysem tudta a lapdát kiütni, amiért a lapdaadó okolta, mi-ből aztán szóváltás, majd verekedés támadt. Az Erdélyi fiu durakodás közben észrevett a földön egy jókora darab vastag üveget, mely egy szódás üveg tört része volt és azt a lapdaadóhoz vágta. Az üveg oly szerencsétlenül találta a megtámadott fiucskát nyakán, hogy egy ér megszakadt. A gyermek rögtön összeesett. A vér csak ömlött az üveg okozta sebből. A sértült gyermek apja éppen arra járt, s fölemelve fiát a földről, hazavitte lakásukra, hol rögtön alapos orvosi gyógykezelés alá vették a gyermeket. Életéhez a kezelő orvosok nem sok reményt fűznek. Mint később értesültünk, a gyermek kiszenvedett. Az Erdélyi fiut letartóztatták.

* **Nagyváradon letartóztatott országos csaló.** **Spiegel** Miklós gyógyszerész segéd nagyosa sok gondot okozott már az ország összes büntető bíróságainak. Egész életében rendszeres előkelő foglalkozása helyett egyebet sem csinált, mint lopott, csalt, sikkasztott. Különösen Kaposvár városában csinált sok keletlenlést bűnös üzemeivel. Innen végre több rendbeli csalás és sikkasztás után megszökött. A kaposvári kir. törvényszék országos körzetelését rendelte el, mi tegnap eredménynyel is járt. A svindiert elfogták és pedig Nagyszalontán. Spiegel a múlt napokban Nagyváradon tartózkodott, majd innen Nagyszalontára rándult. Ott érte utól a nemezis. A csendőrök beszállították Nagyváradra a kapitányi hivatalhoz, hol kihallgatták és átkisérték az ügyészséghez.

* **Hatalozás.** Részvéttel értesültünk a mely gyászról, amely **Mayer** Antalt Biharvármegye házfelügyelőjét sújtotta, nevének elhunytával. A családi gyászjelentés a következő:

Mayer Antal számos rokonok nevében a legmélyebb fájdalommal tudatja forrón szeretett és feledhetetlen hitvesének **Mayer** Antalné szül. Holság Johannának élete 74-ik, boldog házassága 54-ik évében folyó évi május hó 15-én, reggeli 6 órakor végelgyengülésben történt gyászos elhunytát. A feledhetetlen kedves halott földi maradványai folyó évi május hó 16-án, d. u. 4 órakor fognak a vármegyei székházból a róm. kath. egyház szertartásai szerint a várad-olaszi-i sirkertben örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szent miseáldozat pedig folyó évi május hó 20-án, d. e. 10 órakor fog az Egek Urának bemutatni. Mely végtisztességtételre az elhunytak rokonai és ismerősei tisztelettel meghívatoak. Nagyvárad, 1903. május 15. Az örök világosság fényeskedjék neki!

* Találtak egy ezüst foglalatot, gyémánt kővel diszitett arany fülbevalót; igazolt tulajdonosa átvetheti Pataki bűnügyi fogalmazónál a rendőrségen.

* **Jó tanács.** Mindazoknak, kik pázsitot akarnak létesíteni, ajánljuk, hogy szerezzék be **Mauthner Ödön** csász. és kir. udvari magkereskedéséből Budapesten a »Sétateri« vagy a »Margitszigeti« fűmagkeveréket. Ezeket már 29 éve szállítja Mauthner Budapest és a Margitsziget oly bámulatra méltó és gyönyörű sétaterei részére. 158.

SZINHÁZ.

HETI MŰSOR

Péntek: Bob herczeg.

Szombat: Bob herczeg.

Haller Irma ünneplése.

Haller Irma, a pajkos, poetikus, stilszerű Bob urfi, a kiről elhisszük, hogy az utca királya, estéről-estére hódít.

Játékának közvetlen pajzansága lassacskán megvesztegeti a leghidegebb színházi gourmandokat is s tegnap már olyan viharos ováció tombolt a kis diva körül, a melyet csak a mesterkélt, parancsszó nélküli tetszés vált ki a lelkesülő közönségből.

Mindem dalát, de különösen az elragadó gráciává színezett pajkos jeleneteit folyton megújuló tapsorkán követte. Az első felvonásban pazar virág ajándék fogadta s ezt busásan viszonozta azzal a kifáradhatatlan csapongó kedvvel, a melylyel szerepét estéről-estére beարnyozza.

Vasárnap estére ismét nagy ováció készül a hódító Bob ünneplésére. **Parlagi Kornélia** Annie szerepében uoottak és fáradtnak látszott, pedig tisztelő minden módon tüntettek mellette. Nagy csorbát ejtett a kifutó előadásban a **Horváth** betegsége. Látnak egy lehetetlen borbélyt, csak az vigasztalt, hogy ideiglenes minőségben. **Szathmáry** és **Bérczi** mint mindig kacagató kedves figurák. —os.

Bob herczeg jubileuma Ma, szombaton jubilál a **Bob herczeg** Tizenegy nap alatt tíz előadást ért Nagyváradon mindig telt házakban az új operett. Csak a városi előadás, a Szoyer-est szakította meg a Bob-esték sorát. Bob herczeg kerül színre holnap, vasárnap este is. Ma este Bobot **Parlagi Kornélia** játsza, Anniet **Haller Irma**. Holnap, vasárnap még nem játszotta s Annie **Parlagi Kornélia** lesz.

Vasárnap délután. A vasárnap délutáni közönség igazi irodalmi s művészi élvezethez jut holnap délután. **Hauptmann Gerhardt**nak a Szigligeti-színházban a napokban olyan nagy sikerrel fölújított drámáját **Henschel fu-**

varost játszsák vasárop délután. A czimsze-
repet Keszler Ede játszsza s egyébként is a
szereposztás nem változik.

NYILTTER.

Kerthelyiség megnyitás.

Van szerencsénk a n. é. közönség becses
tudomására hozni, hogy a

„Bazár“ vendéglő kerthelyiségét,

melyet a legmagasabb igényeknek megfelelően
rendeztünk be,

ma, folyó hó 16-án

a 37-ik gyalogezred zenekara közremű-
ködésével ünnepélyesen megnyitjuk.

A tisztelt közönség szives látogatását kérve
tiszteléssel

SZAUER és DOLGOS.

EGYESÜLETEK.

Az orvos-egylet gyűlése. A biharmegyei orvos-, gyógyszerész és természettudományi egyesület május 15-én tartotta évi közgyűlését dr. Konrád Márk kir. tan. elnökleite alatt. Buzdító szavakkal zárta be meleg hangú megnyitóját, melyet a közgyűlés tagjai lelkesen megélték. Dr. Edelman Menyhért titkári jelentése valóságos tanulmány.

A tartalmas jelentés felsorolja az egyesület statisztikáját. A tagok száma volt 92, ezek között 62 orvos; (helybeli —) a lefolyt évben volt két közgyűlés, 4 választmányi és 11 szakülés. Előadások, felolvasások, betegbemutatók bőven voltak. A közgyűlés Edelman Menyhért titkár jelentését legőszintébb elismeréssel honorálta. A pénztáros és könyvtáros jelentéseinek tudomásul vétele után dr. Kornstein Lajos olvasta fel kegyelettel megírt emlékbeszédét a múlt évben elhunyt dr. Kutiák Agostonról.

Végül a tisztújítást ejtette meg a közgyűlés, dr. Bodor Károly körelnökleite alatt. Elnökül egyhangulag ismét régi érdemes vezérét dr. Konrád Márkot választották meg. Alelnökül: dr. Dr. Berkovits Miklóst; titkárul: Dr. Edelman Menyhértet; könyvtárosul: Révész Vilmost; pénztárosul: Dr. Nyiri Odónt. Dr. Mayer László a jegyzői tisztelet ismételt kérésére sem vállalta el, minélfogva Dr. Rác Odónt választották meg 16 szóval 27 szavazat között. Választmányi tagokul: dr. Bartha Jánost, dr. Grósz Menyhértet, dr. Fráter Imrét, dr. Baróthy Akost, dr. Dóri Ferenczet, dr. Bodor Károlyt, dr. Kornstein Lajost és Mayer Lászlót (új). Póttagul: dr. Nemes Aront. A megválasztott tisztikart és választmányt dr. Bodor Károly üdvözlölte, mire dr. Konrád Márk azzal válaszolt, hogy ezentul is lelkiismeretes buzgósággal fog munkálkodni az egyesület felvirágzásán. Közgyűlés után barátságos vacsorára gyűltek egybe az egyesület tagjai a Fekete Sas disztermében.

TAVIRATOK.

A Duna-ünnep jövedelme.

Budapest, május 15. (Saját tud. táv.)
A Duna-ünnep jövedelme összesen 300,000 korona. Ebből 200,000 korona a kiadások fedezésére megy föl, tehát 100,000 korona jut jótékonycélra.

A z e l n ö k v á l s á g.

— Apponyi mellőzése. —

— Éjjeli táviratunk. —

Budapest, május 14. (Saját tud. táv.)
Most még kiszámíthatlan politikai szenzáció várható Apponyi Albert gróf mellőzéséből következőleg.

Apponyi gróf ma rendkívül izgatottan tárgyalta az esetet a képviselőház folyosóján, s erős elhatározása volt, hogy lemond méltóságáról.

Ez elhatározását a volt nemzeti pártiak és a néppárt helyeselte is. Elterjedt nézet az, hogy Apponyi Albert grófnak a király mellőzésével szemben csakis ugy adhatnak elégtételt, ha lemond az elnökségről s a közbizalom ismét őt ülteti az elnöki székbe.

Később aztán Széll Kálmán miniszterelnök lebeszélte Apponyit szándékáról biztosítva őt, hogy a mellőzés nem szándékos és nem politikai jellegű. Egyébiránt megígérte, hogy még a délután folyamán audienciára jelentkezik a királynál s rövid uton elintézi az ügyét. Széll Kálmán miniszterelnök járt is az udvarban, de nem sikerült kihallgatást kieszközölni, sőt Széchenyi miniszter sem beszélhetett a királylyal, Fejérváry báró pedig nem vállalta el az ügy elintézését.

Ezek után kinos várakozással néznek a történendők elő. Késő estig titkolták az ügy részleteit a lapok előtt, nehogy békés elintézés esetén a koronát feszélyezett helyzetbe hozzák a hírlapok holnapi cikkei.

De a történetek után az összes lapok felháborodással írják az esetről s Apponyi Albert gróf mellőzésében a parlament méltóságának megsértését látják.

Elterjedt verzió, hogy Apponyi Albert gróft azzal feketítették be a király előtt, hogy ő az oka politikai helyzetnek, mert ő mutatott utat az ellenzéknek az obstrukcióhoz a vidéki küldöttségek fogadásával.

A kibontakozásra vonatkozóan tétova tervek keringenek s a délután történetek általában kinos meglepetést keltettek s ezek után a legnagyobb várakozással tekinthetünk a történendők elé.

Fölfedezett összeesküvés.

Laibach, máj. 15. A horvát kormány táviratilag értesítette a laibachi államügyészséget, hogy összeesküvésnek jött nyomára, melynek Laibach a központja. Az összeesküvés célja az volt, hogy fellátsák egész Horvátországot Magyarország ellen. Laibachban nyomták a röpiratokat s kiáltványokat, melyekben a horvát nemzetet forradalomra izgatták. A laibachi államügyészség házkutatást tartott az ottani szláv lapok nyomdájában, de eredmény nélkül. A szláv lapok szenvedélyesen tiltakoznak a házkutatás ellen. (M. T. I.)

KÖZGAZDASÁG.

Határidők.

Budapest, május 15.	
Buza októberre	7.36
Buza áprilisra	7.38
Tengeri	6.26
Rozs okt.	6.80
Zab ápr.	5.90
Káposzta, repce, aug.	11.90

Értéktőzsdé

Budapest, május 15.	
Osztrák hitel	688.50
Magyar hitel	749.50
Allamvasut	694.—
Rimamurányi	488.—
Magyar jelzálog	585.25
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1903. május 15-én.	
Magyar aranyjárdék 4%	12.25
Magyar koronajárdék	92.50
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4/8	—
Magyarvasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	99.30
Italmérsi jog megváltási kötvény	—
Horvát szlavonföldterhermentesítési kötvény	99.50
Magyar nyereség-sorsjegy-kölcsön	—
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	157.—
Osztrák járdék papírban	100.40
Osztrák járdék papírban	100.40
Osztrák járdék aranyban	121.50
Osztrák korona járdék	101.—
Osztrák államsorsjegyek	154.—
Osztrák magyar bank részvény	16.50
Magyar hitelbankrészvény	731.75
Osztrák hitelintézet részvény	682.75
Párisi vista	95.25
29 frankos arany (Napoleon'dor)	19.05
Németbirodalmi márka	117.07
Londoni vista	239.70
20 márkás arany	23.42

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Ő cs. és apost. kir. Felségének legfelső elhatározása folytán.

A polgári jótékony célokra szánt

XXXV-ik csász. kir. államsorsjáték.

Ezen az Osztrák birodalomban egyedül törvényesen engedélyezett pénzsorsjáték 18.397 nyeresémet tartalmaz készpénzben 506.880 korona összegben.

A főnyeresemény 200.000 koronára rug.

A nyeresemények kifizetéseért a cs. kir. lottójövedék kezekedik.

A huzás visszavonhatlanul 1903. évi június hó 18-án fog megtartatni.

Egy sorsjegyek ára 4 korona.

A sorsjegyek Bécsben a cs. kir. államsorsjátékok osztályánál, III. ker. Vordere Zollamts-strasse 7. sz. a továbbá a lottógyűjtődékekben, dohánytőzsdékben, adó-, posta-, táviráda és vasuti hivataloknál, váltóüzletekben stb kaphatók. Játéktervek sorsjegyvevők részére ingyen adatnak ki.

280

A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét.

A csász. kir. lottójövedéki igazgatóság államsorsjátéki osztálya.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 234.

Ma szombaton, 1903 május 16-án:

BOB HERCZEG.

Operette.

S Z E M É L Y E K.

A királynő — — — — —	T. Pogány Janka
György herceg, a fia (Bob herceg) — — — — —	Parlagi Kornélia
Vietória, hercegnő — — — — —	Agnelly Irén
Lord Lancaster, gárda kapitány	Békefi Lajos
Pomponius, a herceg nevelője	Bérczi Gyula
Hopmester — — — — —	Szathmáry Arpád
Tom bátya — — — — —	Perényi József
Plumpudding, borbély — — — — —	Horváth Kálmán
Annie, Tom leánya — — — — —	Haller Irma
Testőrhadnagy — — — — —	Deésy Alfréd
Tánczmester — — — — —	Sziklai Miklós

HELYTARAK: Nagypáholy 7 frt. Földszinti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsölve 1 frt 50 kr. Körszék 1 frt 20 kr., Támlászek, 1 frt. Erkélyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr. Erkélyülés oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártszék 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., Diák és katonajegy a földszintre 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy szinlap 10 kr.

Jegyek előre válthatók a színház jobb oldalán, a bérházal szemben, d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás 7 órakor.

A holnapi előadásra jegyek már d. u. 3. órától előre válthatók.

Kiszárad fél 8 órakor, vége 10 órakor.

Holnap vasárnap, május 17-én.

Délután 3 órakor fél helyárrakkal:

Henschel fuvaros.

Szinmű.

Este 7^{1/2} órakor rendes helyárrakkal:

Bob herceg.

Operette.

Vendéglői üzlet átvétel.

Van szerencsém a közönség szives tudomására hozni, hogy az évek hosszú sora óta ismert **»KÉK MACSKA«** című jó hírű vendéglőt a mai napon átvettem s azt ujonnan átalakítva nyitottam meg.

A midőn vendéglőmet a közönség szives pártfogásába ajánlom, minden czélszerű ujitással kívánok vendégeimnek szolgálni és pedig kitűnő magyar főzésű villás reggeli, ebéd és estebéd, válogatott terjedelmes étlap választékban.

Mindig friss csapolású első minőségű

Dréher-sör.

Kitűnő és tisztán kezelt váradi és ér-melléki borok. Abonnensek a legszolidabb árak mellett kitűnő ellátásban részesülnek.

A legpontosabb és figyelmes kiszolgálást, valamint a legjutányosabb árak felszámítását biztosítva, a legszeleesebb körü pártfogást kéri

mély tisztelettel

288.

Leitner Ferencz,

vendéglős.

Üdvari árnyékos kerthelyiség mindig

felterítve.

Kizárólagos kosárüzlet!

A közelgő tavaszra megérkeztek nagy mennyiségben különböző alakú kerti székek, kerti garnitúrák, utazó kosarak és mindenféle kosárak, melyeket eredeti gyári árakban árusítok.

Nagy választék GYERMEKKOCSIKBAN, különböző házi butorokban és alkalmas ajándéktárgyakban. Olcsó, szabott árak!

Szives pártfogást kér

OPPENHEIM F. VILMOS

KOSÁRÁRU KERESKEDÉSE

NAGYVÁRAD, Fő-utca. (Barts-ház.)

Első nagyváradi zálogház.

NAGYVÁRAD, KOSSUTH-UTCZA 6. szám.

Pénzkölcsön 8⁰/₁₀-ra.

Értékpapírokra és sorsjegyekre 8⁰/₁₀-ra a legmagasabb előleget ad.

Már zálogban levő sorsjegyeket, vagy értékpapírokat kiváltunk és olcsóbb kamatra magasabb kölcsönt adunk és kívánatra napi árfolyamban azokat meg is vesszük.

Mindennemű ékszerekre, ipari és árucikkekre a legkisebb összegtől a legmagasabbig legszolidabb feltételek mellett nyújt kölcsönt.

Visszafizetéseket a legkisebb részlettörlesztések mellett elfogadunk; ugyisint vidéki megbízásokat is elfogadunk s azokat pontosan elintézzük.

Értékpapírok, sorsjegyek és ékszerek nagy tételeinél a legmesszebb menő kedvezmény biztosítatik.

Mindennemű ékszerek, arany láncok, arany órák, (különlegességek) gyűrtük s az ékszer szakba vágó mindenféle cikkek **legolcsóbb** bevásárlási forrása.

Diszkrét kölcsön ügyletek elintézésére a kapu alatti külön bejáratnál külön terem áll rendelkezésre.

273.

Tisztelettel:

ELSŐ NAGYVÁRADI ZÁLOGHÁZ TULAJDONOSA:

KLEIN M. és FIA,

Nagyvárad, Kossuth-utca 6. szám.

Legolcsóbb zálogház Nagyváradon.

Legolcsóbb zálogház Nagyváradon.

Első és legnagyobb órajavitó műhely.

ÓRA-, ÉKSZER- és LÁTSZER-ÜZLET!

Nálam már

nem kell reklám,

hisz minden ember jól tudja, hogy a

színház oldala mellett

Kepes Márton

első és legnagyobb órajavitó műhelye a legelőnyösebb.

Minden órát kivétel nélkül

szigorú egy évi jótállás mellett

javitok meg.

Kérem az én műhelyemet nem összehasonlítani más reklám-üzletekkel.

244

FÜLÖP ISTVÁN szállodája

étterme és sörcsarnoka

Nagyváradon, Fő-utca, a vasuti indóház mellett.

Kerthelyiség.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudására hozni, hogy a

Wöber szálloda kerthelyiségét
a mai kor igényei szerint átalakítottam s azt
már megnyitottam.

Megköszönve a n. é. közönség részéről irányomban tanusított pártfogását és jóindulatát, mit *jó konyhám, tisztánkezelt italaim s előzékeny és pontos kiszolgálás* mellett szerencsém volt kiérdemelni, ígérem, hogy a jövőben is igyekezni fogok t. vendégeim bizalmát minden tekintetben kiérdemelni.

Jó zenéről gondoskodva van.
Kerthelyiségemben egy jól gondozott, fedett *teke-pálya* áll a szórakozni vágyó vendégeim rendelkezésére.

Tisztelettel

FÜLÖP ISTVÁN,
vendéglő- és szállodatulajdonos.

Naponta frissen csapolt **SÖR**, saját termésű, tisztán kezelt

HEGYI BOROK.

Társas-ebédek, vacsorák vagy lakomák
étlap szerint vagy megállapított árak mellett elfogadtatnak.

ABONNENSEK elfogadtatnak mérsékelt árak mellett.

Egyben van szerencsém a t. vidéki utazó közönség szives figyelmét felhívni arra, hogy

vendég-szobáimat

teljesen **ujjonnan berendeztem**, tisztántartására különös gondot fordítok és a *szoba-árakat* mérsékeltlen leszállítottam.

➡ Nagyobb mennyiségű bor megrendelésnél árkedvezményt nyújtok. ➡

Három szobából álló lakás május hó 1-től kiadó.

H Á S Z M A N Ó

kézmű és divatáruháza

NAGYVÁRAD, Fő-üzlet: Zöldfa-u. elején. Fiók-üzlet: AMERIKAI ÁRUHÁZ Fő-u.

Figyelmeztetni kívánom mindazokat, kiknek a **költözködéskor** bármely cikkben szükségletük volna, hogy nemesak rőfös árúknak, hanem **szőnyeg, madracz, paplan garnitúra, szövet- és csipke-függönyökben** is óriási raktáram van, amit nálam a már ösmert

➡ **olcsó és szolid árban lehet beszerezni.** ➡

Minden 10 frt bevásárlásnál kívánatra egy életnagyságu fénykép lesz nagytva.

260.

KECSKEMÉTY ISTVÁN

étterme és sörcsarnoka

Nagyváradon, Lukács György-(Kőfaragó)-utca sarkán.

Kerthelyiség megnyitás!

Van szerencsém a n. é. közönség és igen tisztelt vendégeim becses tudására hozni, hogy a mai kor igényeihez megfelelően berendezett

KERTHELYISÉGEMET

➡ 1903. május hó 17-én, d. u. 4 órakor ➡
ünnepélyesen megnyitom.

Megköszönve a n. é. közönség irányomban tanusított jóindulatát és azon fogok igyekezni, hogy azt jövőben is kiérdemeljem. — Bátor vagyok megemlíteni jó hírnévnek örvendő **magyaros konyhám, tisztán kezelt boraim** jutányos ár és pontos kiszolgálás mellett.

Egy jól gondozott **TEKE-PÁLYA** a m. t. közönség rendelkezésére áll.

Jó zenéről gondoskodva van.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve, vagyok teljes tisztelettel

KECSKEMÉTY ISTVÁN, vendéglős.

Naponta frissen csapolt **MÁRCZIUSI SÖR**, saját termésű, tisztán kezelt

HEGYI BOROK.

ABONNENSEK elfogadtatnak mérsékelt árak mellett.

➡ **Társas-ebédek, vacsorák vagy lakomák** ➡

étlap szerint vagy megállapított árak mellett elfogadtatnak.

Egyben van szerencsém a **vidéki utazó közönség** szives **vendég-szobáimat** *ujjonnan berendeztem s tisztántartására különös gondot fordítok*, ugyszintén

szállóhely

is **jutányos ár mellett szives rendelkezésre áll.**

Figyelem!

Miután *sajátszüretelésű boraimból* nagy készletem van, **nagyobb mennyiségben is eladok.** 50 litertől kezdve **hához szállítok** és 6% engedményt nyújtok. Viszont elárusítóknak **nagyobb kedvezmény**